

Landsstyreformandens nytårstale 1995

Af Lars Emil Johansen

Kære medborgere.

Endnu et år er gået – fuldt af begivenheder, hvor nyt kommer til og gammelt må forlades. Sådan vil det også blive i det nye år. Jeg håber, at 1995 vil give glæde, spænding og nye udfordringer til os alle.

Det forgangne år var af FN udnævnt til Familiens År, og jeg vil indlede min nytårstale med at bringe en hilsen til alle familier i Grønland, med en hjertelig tak for året der gik.

Jeg vil gerne takke hver eneste af jer mine medborgere i vort kære land – for den indsats, I hver især har ydet til Grønlands bedste i det forløbne år. Vi er et stort land med en lille befolkning, hvor *alle* er en ligeværdig deltager i samfundslivet, og hvor *ingen* kan undværes, når hjulene skal holdes i gang. Det gælder uanset, om man er erhvervsaktiv, hjemmegående, pensionist, arbejdsløs eller under uddannelse. Vi har alle en vigtig rolle for hinanden i samfundsfællesskabet. Som arbejdskammerater, som venner, som far eller mor, som bedstefar eller bedstemor, som kæreste eller som ægtefælle.

Jeg ønsker inderligt, at vi hver især kan bevare og udvikle vores personlige selv-

værd, hvor alle ser sig selv som en del af *familien Grønland*. En familie, hvor vi støtter hinanden og værner om de svage. Endda en lykkelig familie, hvor vi står sammen om at tage udfordringen op og skabe en fremtid med muligheder, værdighed og velfærd for alle.

Særligt for os her i Grønland er det vigtigt, at vi holder fast i vores identitet og følelsen af at være en del af et fællesskab. Vi må gøre en fælles indsats for at bevare de værdier, der giver os selvfølelsen og kærligheden til vort land og vore medmennesker.

Jeg vil særligt fremhæve vore ældre medborgere som en menneskelig ressource, vi alt for ofte glemmer i den travle hverdag. Vore ældre medborgere har en kolossal erfaring og en viden, som alt for få gør brug af, når de søger efter balance og tryghed i tilværelsen.

Derfor vil jeg sige til vore børn, vore unge og til forældrene: Tag godt vare om de ældre i familien og husk på, at dér kan

Om Lars Emil Johansen, landsstyreformand fra 1991, se tidsskriftet Grønland nr. 1, 1994.

I hente mange gode råd, hjælp og vejledning, når problemerne trænger sig på, og I har brug for hjælp fra et medmenneske.

Samtidig vil jeg sige til mine ældre medborgere: Vær stolte af de oplevelser og de erfaringer, I har fået gennem et langt liv. Og brug dem til gavn for jeres yngre medmennesker, i og udenfor familien.

Det er på mange måder en vanskelig tid, vi lever i. Vi ser dagligt i nyhederne, hvordan der i alle dele af verden er krig og social elendighed, med næsten ufattelige menneskelige omkostninger. Nationer går i opløsning og tusindvis af mennesker liv går tabt i krige, som har rod i etniske, religiøse, sociale og kulturelle forskelle mellem folk. Jeg har den varmeste medfølelse for alle de uskyldige ofre i krigens rædsler. Samtidig priser jeg mig lykkelig over, at vi i vores del af verden kan fastholde *det sociale fællesskab og tolerancen* som grundpillerne i vort menneskesyn.

Set i lyset af de konflikter, der andre steder gør tilværelsen til en daglig kamp for selve livet, tør jeg godt mene, at vi herhjemme lever i et godt og privilegeret samfund. Vi har en social tryghed, velfærd og livskvalitet, som mennesker andre steder i verden kun tør drømme om.

De problemer, de forandringer og den udvikling, vi oplever *i vort eget samfund*, er heldigvis af en helt anden karakter end de problemer, mennesker må slås med andre steder i verden. Vi har sammen iværksat en udvikling af Grønland til et moderne samfund – med de krav og de muligheder, et moderne samfund stiller den enkelte overfor.

Som mennesker er vi alle berørt af denne hastige udvikling. Det kan ofte være svært at holde fast ved sig selv og sit eget værd, når samfundets krav og værdier hele tiden ændrer sig. Udviklingen herhjemme stiller store krav til den enkelte og til familien. Derfor er det mit inderlige ønske, at alle vil bruge den menneskelige styrke, vi er født med, til at holde fast ved vort eget værd og til at hjælpe dem, der har brug for det.

Kun ved at hjælpe, når man selv har overskud, kan man regne med andres hjælp, når man har brug for det. Kun ved at være tolerant overfor andre, kan man regne med de andres forståelse og accept af én selv. Kun ved at erkende sine egne fejl og mangler og ikke give andre skylden, kan man blive stærk nok til at rette op på dem. Kun ved selv at være aktiv og søge at skabe sin tilværelse kan man forvente, at andre vil bidrage til at gøre ens liv indholdsrigt og værdifuldt.

Har man ikke kærligheden til livet i sig, kan man ikke give kærlighed til andre. Har man ikke tilliden til sig selv, kan man ikke helhjertet vise andre sin tillid. På denne måde har vi alle et personligt ansvar for, at vores fællesskab overlever dagliglivets udfordringer på en god og bæredygtig måde.

Særlig skal jeg opfordre til, at vi er opmærksomme på de nærmeste blandt vores familie, venner og kolleger. Vær opmærksom på de råb om hjælp, du kan se, men som aldrig bliver sagt. Det gør ondt i sjælen at opleve, når vore nærmeste glider ud i håbløshed, og hvor alt, alt for mange vælger at forlade tilværelsen iblandt os i utide. Det *er* ikke en løsning på problemerne, og jeg føler med de

familier, som har mistet deres kære og oplevet denne sorg.

Der er stadig tid – masser af tid – til at tage vare på sig selv og sine nærmeste. Det er helt nødvendigt, for at udviklingen kan ske på menneskets præmisser, og ikke omvendt. Jeg tror ikke, at nogen iblandt os ønsker at skrue tiden tilbage. Og jeg tror ikke på en romantisk drøm om livet i »de gode gamle dage«. Tværtimod stiller vi alle større krav til sundhed, social tryghed, uddannelse, et meningsfyldt arbejde og reelle valgmuligheder i tilværelsen. Vi ønsker en øget velfærd og en højere levestandard, både for os selv og for vore efterkommere. Derfor må vi skabe et levedygtigt samfund, hvor der både er plads til vore traditionelle livsformer og til et moderne erhvervsliv.

De traditionelle livsformer er nødvendige, ikke blot for vores kultur og identitet, men som den eneste reelle levevej for hundreder af familier i vore byer og bygder. Samtidig er et moderne erhvervsliv nødvendigt for at skabe de indtægter til landet, som skal dække vores forbrug og give os råd til velfærd og livskvalitet.

Dette er mit billede af fremtidens Grønland. I en tid, hvor økonomiske eksperter igen har antydnet, at dette ikke kan lade sig gøre, vil gerne slå fast, at *selvfølgelig er det muligt*. Jeg kan ikke forestille mig et Grønland, hvor livet som fanger, som fisker eller som fåreholder ikke er muligt. Jeg kan heller ikke forestille mig et Grønland, hvor livet i en bygd eller en lille by ikke er muligt. Vores, og vore efterkommeres, opgave må være et stærkt og konkurrencedygtigt erhvervsliv, uden at opgive de livsformer, der er vores identi-

tet. Denne balance i udviklingen må vi fastholde.

Det år vi nu tager afsked med, fik nu engang det indhold, det fik. Det kan vi ikke lave om på. Men vi kan forhåbentlig alle se tilbage på 1994 som et godt år. Tilfredshed, skuffelse eller glæde – for hvert år der går, bliver vi rigere på erfaringer, og vi tager nye skridt til en bedre fremtid.

Landstinget har tilsluttet sig, at der skal opføres en række landingsbaner i Vestgrønland. Hvis denne beslutning forvaltes rigtigt og ansvarsfuldt, vil det medføre epokegørende fremskridt for hele samfundet. Både i erhvervslivet og for mange af vore medborgere.

Landstinget har også tilsluttet sig en kommunalreform og en lovgivning om den offentlige forvaltning, som kan gøre livet nemmere for borgerne og styrke demokratiet, hvis den forvaltes rigtigt og ansvarsfuldt.

Ligeledes har Landstingets partier tilsluttet sig, at vi i fremtiden skal arbejde for en ny og bedre balance mellem den offentlige sektor og det private erhvervsliv. Erhvervslivet skal styrkes, og der skal gives bedre muligheder for privat foretagssomhed herhjemme. Derfor er det også med glæde og anerkendelse, jeg kan notere mig Landstingets opbakning til den prisdæmpende politik og vore initiativer til at nedbringe omkostningerne for alle i samfundet.

Alle disse og andre politiske initiativer har det til fælles, at de skal gøre livet lettere for os og vore efterkommere. Når vi derfor stiller krav til hinanden og til samfundet, må vi til stadighed tænke på,

hvordan vore krav vil virke for fremtiden – for vore børns og børnebørns fremtid. Alt har en grænse, ikke mindst i økonomien. Derfor må vi stå sammen om en ansvarlig økonomisk politisk og en lønpolitik, som tjener de langsigtede mål. Vi må undgå den fælde, hvor vi fanges af kortsigtede mål og udsigten til øjeblikkelige gevinster, som det overlades til eftertiden at rette op på.

I den forbindelse glæder det mig personligt, at vi inden for de økonomiske rammer har kunnet forhøje børnetilskuddet til de hårdt trængte familier, og at vi har forbedret pensionisternes muligheder for at supplere pensionen med indtægter ved eget arbejde.

Det er samfundets fælles ansvar, at værne om vores kultur og de svage i samfundet. Det er også samfundets fælles ansvar at sikre, at der skabes nye og bedre uddannelsesmuligheder for de unge og erhvervsmuligheder for de voksne.

Men ingen af os kan gøre vores lykke afhængig af andres indsats. Kun ved selv at skabe sin tilværelse og fremtid, har man noget at give andre. Det gælder både vores familie, vore personlige venner, vore gæster her i Grønland samt handelspartnere og samarbejdspartnere i udlandet.

Jeg har netop været i New York, til FN's officielle åbning af ti-året for oprindelige folk, som Grønlands officielle repræsentant og jeg har lovet, at vi vil deltage aktivt i ti-året. Jeg er ikke så lidt stolt over FN's beslutning om et tiår for oprindelige folk bl.a. skyldes en indsats herom fra Grønlands side. Vi vil også deltage aktivt i det nordiske samarbejde. Nu, hvor Sverige og Finland skal optages

i Den Europæiske Union, lægger jeg meget vægt på, at vi aktivt arbejder for det nordiske fællesskabs fortsatte beståen og udvikling.

Jeg vil også fremhæve, at vi vil deltage aktivt i dannelsen af et nyt Arktisk Råd, hvor alle lande i arktis kan samles og arbejde sammen om løsningen af fælles problemer.

Vi modtager med stor glæde hvert år mange gode venner og gæster her i landet.

Vi har i 1994 haft den særlige glæde, at have besøg af Hendes Majestæt Dronning Margrethe i forbindelse med Bispeindvielsen. Vi er altid glade for besøg af kongefamilien her i landet, hvilket jeg også understregede overfor Kronprinsen, da jeg mødte ham i New York for nylig.

Kongefamilien er også en del af vort grønlandske familiebillede, og jeg vil gerne på hele Grønlands vegne sende de hjerteligste hilsner til Dronningen og Kongehuset, med ønsket om et godt nytår.

Vi har i året der gik også bevaret det frugtbare samarbejde med den danske regering.

Jeg vil derfor gerne sende vore hilsner til Statsminister Poul Nyrup Rasmussen og takke for det samarbejde, vi har haft med den danske regering i 1994. Det giver mig gode forhåbninger til de aftaler, der står foran os i det nye år.

Jeg sender også mine varmeste nytårshilsner til de grønlandske patienter, der mod deres egen vilje ikke er hjemme hos deres familie i julen. Vi savner jer og håber, at I må få det bedre og hurtigt blive raske, så I kan komme hjem igen.

Der er også mange, der er bortrejst fra Grønland i disse år, men *aflyst*. Det er de

Landsstyreformand Lars Emil Johansen hentede Dronning Margrethe i Nuuk lufthavn, juni 1994 i forbindelse med bispeindvielsen. (Se tidsskriftet Grønland nr. 8 - 1994).

mange unge, der har kastet sig ud i familieforhold eller studier i udlandet. Det er dejligt at følge den videnbegærlighed og interesse for omverdenen, nutidens ungdom har. Det bekræfter, at enhver ny generation udgør en fornyelse i forhold til det gamle. Det beviser de unge hver eneste dag på vore egne skoler og uddannelsessteder – men også i Danmark og i mange andre lande, hvor unge grønlændere opholder sig.

Jeg sender forældre og familie til de af vore unge, der ikke har kunnet komme hjem til jul, de kærligste hilsner i forbindelse med julen og nytåret. Vi er alle stolte af, at så mange af vore unge kan klare sig godt ude i verden og dermed repræsentere Grønland på bedste vis.

De nye generationer, vi ser vokse op omkring os i disse år, bliver stærkere og mere internationalt orienteret, end vi andre blev som unge. Det er godt, for Grønland bliver i stadig stigende grad en del af det internationale samfund.

Mit ønske i forbindelse med nytåret til alle i Grønland er, at vi hver især må være bevidst om vor værdi som person. For kun ved at have tilliden i orden – kun ved at elske og værdsætte sig selv – kan man lære at stole på andre og elske andre mennesker.

1995 bliver et valgår, hvor befolkningen skal til valgurnerne og fælde dom over de sidste fire års politik i Landstinget og Landsstyret. Det bliver spændende for os alle at se, hvordan vælgernes dom falder ud. Jeg ønsker hele Grønland et godt valg og jeg håber, at alle vil engagere sig levende i valgkampen. *Deltagelse og engagement* er demokratiets fornemste værdier.

Lad dette være mit budskab til alle, som deltager i valgkampen: Der findes forhold i tilværelsen, som ingen – hverken som enkeltperson eller som politiker – har magt til at ændre. Der er kræfter, der er større end os selv. Derfor gælder det om at forstå, hvad der kan ændres til det bedre og så have det nødvendige mod til at ændre det. Både i vores personlige tilværelse og i vore fælles politiske forhold. Vi må ikke spille fremtidens kræfter på umulige løfter og falske forhåbninger, men sammen og målrettet bruge 1995 til at ændre de forhold, der kan og bør ændres til gavn for hele befolkningen.

Med disse ord sender jeg mine hjerteligste nytårshilsner til alle mine medborgere.

Gud velsigne vort land – Kalaallit Nunaat.